

ΑΝΑΤΟΛΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΦΥΛ. Θ'.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΥΡ.

Τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ, feu grégeois ὑπὸ τῶν Γάλλων καλούμενον, εἶναι ἐφεύρεσις τοῦ Μεσαίωνος, χρησιμοποιοηθεῖσα κατὰ τοὺς μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Σαρακηνῶν πολέμους. Τὸ θέμα τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἐρεῦνας καὶ συζητήσεις. Τὸ σκότος, ὕπερ καὶ νῦν ἔτι περιβάλλει αὐτὸ, ἐπέτειναν διάφοροι λόγοι, καὶ ἰδίως ἡ πρὸς τὸ θαυμασιὸν κλίσις τῶν ἀνθρώπων.

Κατὰ τὸν Γίββων, ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Κ(πόλεως ἀπὸ τῶν πολιορκιῶν τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τὸν Ζ' καὶ Η' αἰῶνα ἐφείλεται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ. Ἰδοὺ τί αὐτολεξεῖ γράφει ὁ Γίββων.

« Ἐὰν ἡ Κ(πολις ἐσώθη ἐκ τῶν δύο πολιορκιῶν τῶν Ἀράβων, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν τρόμον, οὗς ἐγένεσπειρε τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ, ὅπερ κατέστη ἔτι τρομερώτερον ὡς ἐκ τοῦ νεοφανοῦς αὐτοῦ. Τὸ μέγχα ἀπόκρυφον τῆς θαυμασίας αὐτοῦ συνθέσεως καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτοξεύσεώς του, ἐδίδαξεν ὁ Καλλίνικος, καταγόμενος ἐξ Ἡλιουπόλεως τῆς Συρίας, ὅστις ἐγκατέλιπε τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Καλίου, ὅπως ὑπηρετήσῃ τὸν Ἑλληνα Ἀυτοκράτορα. Τὸ πνεῦμα ἐνός χημικοῦ, καὶ ἐνός μηχανικοῦ ἀντεμετώπιζε τὴν

ἰσχὺν φαλάγγων καὶ στρατιῶν. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη τῆς πολεμικῆς τέχνης, συνέπεσεν ἀκριβῶς ὅτε οἱ Ρωμαῖοι, ἐκπεσόντες, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀγωνισθῶσι κατὰ τοῦ πολεμικοῦ φαντατισμοῦ καὶ τῆς γενναιότητος τῶν Σαρακηνῶν. Ὁ ἱστορικὸς ὁ θέλων ν' ἀναλύσῃ τὴν παράδοξον σύνθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρός, δέον νὰ δυσπιστῆ πρὸς τὴν ἀγνοίαν του καὶ τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς, οἵτινες, φίλοι τοῦ θαυμασίου ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἐτέρου δὲ ζηλοτύπως ἀποκρύπτοντες τὴν ἐφεύρεσιν, οὐδὲν θετικὸν καὶ σαφὲς διηγοῦνται. Ἐκ τῶν σκοτεινῶν λέξεων ἢ ἐξ ἐκείνων, αἵτινες κατὰ λάθος διέφυγον τοῦ καλάμου των, ἠδυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ νάρθη, ἥτοι ἡ εἰς ρευστὴν κατάστασιν ἄσφαλτος, ἥτις ἐξάγεται ἐκ τῆς γῆς καὶ φλέγεται ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐπαρῆν μὲ τὴν ἀτμόσφαιραν, ὑπῆρξε τὸ πρότιστον συστατικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρός. Ἡ ἄσφαλτος, ἀγνοῶ εἰς ποίαν δόσιν, ἐμίγνυτο μὲ θεῖον καὶ πίσσαν ἐξχαγομένην ἐκ πίτυων. Ἐκ τοῦ μίγματος τούτου, ὅπερ ἀνέδιδε πυκνὸν καπνὸν καὶ ἐποίει ἐκρηξίην παταγώδη, ἐξήρχετο φλόξ διαρκῆς καὶ καυστικωτάτη, ἥτις, οὐ μόνον ὑψοῦτο καθέτως, ἀλλὰ καὶ ἐπυροπόλει μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν διὰ τῶν πλευρῶν της. Τὸ ὕδωρ, ἀντὶ νὰ κατασβέσῃ αὐτὴν τὴν ἐπὶ ἤσανε καὶ τὴν καθίστα δραστηριώ-

τέραν. Μόνον ἡ ἄμμος καὶ τὸ ὄζος ἠδύναντο νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ἔρημν τῆς πυρὸς αὐτῆς, ὅπερ δικαίως οἱ Ἕλληνας ἐκάλεσαν ὑγρὸν πῦρ ἢ πῦρ θαλάσσιον, διότι ἐτοξεύετο ἐπίσης ἐπιτυχῶς κατὰ τὰς ἐν ξηρᾷ καὶ ἐν θαλάσσει μάχαις καὶ πολιορκίαις. Ἐχύνετο ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἐπάλλξεων διὰ λέθητος, ἐτοξεύετο ἐν σχήματι σφαιρῶν φλεγομένων, ἢ ἐρρίπτετο διὰ τόξων ἐπὶ ἀκοντίων κεκαλυμμένων ὑπὸ λίνου καὶ στυππίου, βεβχαμένων εἰς εὐφλεκτον ἔλαιον. Ἄλλοτε ἐτίθετο εἰς πυρπολικὰ, προωρισμένα νὰ μεταδώσωσι τὸ πῦρ εἰς μεγάλην ἔκτασιν· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐτοξεύετο διὰ μακρῶν χαλκίνων σωλήνων, τοποθετουμένων ἐπὶ τῆς πύρας γαλερῶν τὸ στόμιον τοῦ σωλήνος ἐξεῖχε τοῦ πλοίου καὶ εἶχε τὸ σχῆμα στόματος ἀγρίου τινὸς ζώου· ἐφαίνετο τότε τὸ πλοῖον ὡς μέγα θηρίον, ἐξερρυγόμενον ποταμοῦ ὑγροῦ πυρὸς.

« Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἐτηρεῖτο μυστικῆ ἐν Κ(πόλει μετὰ μεγάλης προφυλάξεως, καὶ ἐθεωρεῖτο εἰς τὸ παλλάδιον τοῦ Κράτους. Ὁταν ὁ αὐτοκράτωρ ἐδάνειζε τὰς γαλέρας του καὶ τὸ πυρπολικόν του τοῖς ἐν Ρώμῃ συμμάχοις του, δὲν ἐδίδασκεν αὐτοῖς καὶ τὸ ἀπόκρυφον τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς· τούτου ἐνεκα ἡ ἄγνοια καὶ τὸ θάμβος ἐπηύξανον τὸν τρόμον τῶν ἐχθρῶν. Εἰς τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων, ἐν τινι συγγράμματι του περὶ διοικήσεως τῆς αὐτοκρατορίας, ὑποδεικνύει τὰς ἀπαντήσεις, αἵτινες ἔδει νὰ δίδονται εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν τῶν Βαρθάρων περὶ τοῦ πυρὸς τούτου. Συνίστα νὰ λέγωσιν αὐτοῖς ὅτι ἄγγελός τις ἀπεκάλυψε τὸ μυστήριον τῷ πρώτῳ Κωνσταντίνῳ, διατάξας αὐτὸν νὰ μὴ τὸ ἀνακοινώσῃ εἰς τὰ ξένα ἔθνη, ἀλλὰ νὰ τηρήσῃ αὐτὸ ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ κράτος του, διὸ βασιλεὺς καὶ ὑπήκοον, ἔδει νὰ τηρῶσι θρησκευτικῆν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου σιγῆν, διότι ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει ἤθελον ὑστῆ τὰς ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς ποινὰς τὰς

ἐφαρμοζομένας κατὰ τῶν ἱεροσύλων. Αἱ προφυλάξεις αὗται συνείενον ὅπως οἱ Ἕλληνας ἐπὶ ἡ ὅλους αἰῶνας μείνωσι κύριοι τοῦ μυστικοῦ των. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος οἱ Πιζαῖοι προσεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς, μ' ὅλην των ὁμῶς τὴν πρακτικὴν καὶ τὰς γνώσεις των, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μαντεύσωσι τὴν κατασκευὴν του. Ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψαν αὐτὴν οἱ Μουσουλμάνοι, οἵτινες ἔπειτα, κατὰ τοὺς ἐν Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ πολέμους, ἐτόξενον κατὰ τῶν Χριστιανῶν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο πῦρ, ὅπερ ἐφευρέθη εἰδικῶς ὅπως κατ' αὐτῶν χρησιμεύσει. Ἰππότης τις πρὸς οὐδὲν λογιζάμενος τὰ ζήφῃ καὶ τὰς λόγους τῶν Σαρακηνῶν, διηγείται ὅτι τρόμον μέγαν ἠσθάνθη αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ θέᾳ καὶ τῷ πατάγῳ τῆς ἀποτροπαίου μηχανῆς τῆς ἐρευγούσης Ἑλληνικὸν πῦρ. Κατὰ τὸν Joinville διέσχίζεν αὐτὸ τὴν ἀτμόσφαιραν ὑπὸ τὸ σχῆμα περῶν τοῦ δράκοντος, παχέως ὅσον φιάλη· ἐποίει τὸν πάταγον τοῦ κεραυνοῦ· ἦτο ταχὺ ὡς ἡ ἀστραπή· καὶ διὰ τοῦ φοβεροῦ του φωτὸς διεσκέδαζε τῆς νυκτὸς τὰ ζοφερὰ σκότη. Ἡ χρῆσις τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς ἐξηκολούθησε μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ὅτε τὸ νίτρον, τὸ θείον, καὶ ὁ ἄνθραξ, ἀπετέλεσαν τὴν πυρίτιδα καὶ ἐπήνεγκον τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς πολεμικῆς τέχνης».

Ὁ Βεντούρας καὶ ὁ Λουδοβίκος Βόσσης ἐποίησαντο σπουδαίως ἐρεῦνας περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς. Ἐκ τοῦ συγγράμματός των ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς.

« Δὲν φαίνεται ὅτι ὁ Καλλίνικος ἐφεύρε τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ ὡς κοινῶς πιστεύεται. Λογικώτερον καὶ ἀληθέστερον εἶναι ὅτι αὐτός τε καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἔμαθον αὐτὸ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἐνθα γινώσκουμεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτητος μετεχειρίζοντο πρὸς πυρπολήσεις ἐν καιρῷ πολέμου τὸ πετρέλαιον, ὅπερ, ὡς καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἐξωούσετο ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκα-

λεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων *ράφθα*. Ὁ αὐτοκράτωρ Σεβήρος ἐπειράθη νὰ ἀλώσῃ πόλιν τῶν τῆς Περσίας, ἀλλ' οἱ πολιορκούμενοι, ρίπτοντες ἐκ τῶν τειχῶν νάφθαν, κατέκασαν πάσας τὰς μηχανὰς του καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν του. Τρεῖς αἰῶνας πρὸ τοῦ Σεβήρου, ἑτέρα τῶν Μήδων πόλις ἀντέστη εἰς τὸν Λούκουλλον, οὗ κατέκασε πολλοὺς δούλους. Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ πυρὸς τούτου δέον ν' ἀποδώσωμεν καὶ τὰ παρὰ τοῦ Φιλοστράτου λεγόμενα, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Βάκχος ἦλθον εἰς ἔριδα πρὸς Ἰνδικὸν ἔθνος, διατελοῦν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ὅτι συνάψαντες πρὸς αὐτὸ μάχην, ἀπεκρούσθησαν διὰ βροντῶν καὶ πυρὸς. Ὁ Βεγκέτσιος ἐν τῷ συγγράμματι του « Συλλογὴ στρατιωτικῶν θεμάτων », ὅπερ ἐξέδοτο τὸν Ε' μ. Χ. αἰῶνα, λαλεῖ περὶ τοῦ ἐλαίου, ὅπερ καλοῦσι « πυρπολικόν ». Οὗτος ἴσως ἔμαθε τὰ περὶ τοῦ ἐλαίου τούτου παρὰ τοῦ Ἀμμιανῶ Μαρκελίνου, ὅστις ἔλεγεν ὅτι τὸ πυρπολοῦν ἔλαιον κατεσκευάζετο ἐν Μηδίᾳ ἐκ τίνος ὕλης, καλουμένης *ράφθα*.

« Ὁ Προκόπιος, περιγράφων τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐνα καὶ ἡμισὺν αἰῶνα πρὸ τοῦ Καλλίνικου, λέγει ὅτι οἱ Πέρσαι ἐπυρπόλησαν τὰς ἐχθρικὰς μηχανὰς, χύσαντες ἐπ' αὐτῶν ἄγγελια πλήρη ἀνημμένου ἐλαίου, *ράφθα* παρὰ τῶν Μήδων καλουμένου. Ὁ Ἑλματσίνος διηγείται ὅτι μικρὸν μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Καλλίνικου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν τινι κατὰ τῆς Μέκκας πολιορκίᾳ, ἐγένετο χρῆσις μηχανῶν τοξευουσῶν νάφθαν καὶ πῦρ κατὰ τοῦ ναοῦ τῆς πόλεως, οὗ ἀπετεφρώθη ἡ στέγη. Ὁ Ἰωάννης Βιτρύ γράφει ὅτι « ὑπάρχει ἐν τῇ Ἀνατολῇ πηγὴ, διὰ τοῦ ὕδατος τῆς ὁποίας, προστιθεμένων καὶ ἄλλων συστατικῶν, κατεσκευάζεται τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ, οἷ δὲ Σαρακηνοὶ προμηθεύονται ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, ἀδρῶς πληρόνοντες αὐτό ». Οὐδὲν ἄλλο ἦτο βεβχίως τὸ ὕδωρ τούτου, ἢ πετρέλαιον.

« Ἐκ τῶν ἀνωεκτεθέντων λογικῶς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ καὶ αὐτὸς ὁ Καλλίνικος, ὅστις συνέζησε μετ' αὐτῶν, ἔμαθον τὴν χρῆσιν καὶ σύνθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν, ἐν αἷς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐγένετο χρῆσις τοῦ πετρελαίου».

Ἡ περὶ ἡμεῶν Ἄννα Κομνηνὴ ἀναφέρει τὴν πίσσαν καὶ τὸ θείον ἐν τῇ συνθέσει τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς! Ὁ Ρουγγιέρης (υἱὸς) μετέδωκεν ἡμῖν καὶ τὴν συνταγὴν τῆς κατασκευῆς του. Ἰδοὺ αὕτη. « Νίτρον 4, Θείον 2 καὶ νάφθα 4 ». Ὁ δόκτωρ Culloch ὑπομνησκει ὅτι διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων πράγματα ἔλαβον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα, καὶ ὑποθέτει ὅτι διαφόρων εἰδῶν πῦρ κατεσκευάζετο διὰ διαφόρων εὐφλεκτῶν ὑλῶν, ὅτι δὲ ταῦτα πάντα συνέχυσάν τινες, ἀποκαλέσαντες μετὰ τὸ γενικὸν ὄνομα Ἑλληνικὸν πῦρ. Τοῦτο φαίνεται ἡμῖν οὐχὶ πολὺ τῆς ἀληθείας ἀπέχον.

Προσθέτομεν ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος Κρεούντιος ἐν τῇ Ναυτικῇ του τῆς μεσογείου, ἦν ἐδημοσίευσεν τῷ 1607, λαλεῖ περὶ συνθέσεως ἐκ νιτρικοῦ ἄλατος, θείου, Ἑλληνικῆς πίσης, κηροῦ, μαστίχης, βερνικεῖου καὶ λιθάνου, μιγνυομένων πάντων τούτων μετὰ πετρέλαιον ἢ λινέλαιον. Καὶ τοῦτο ἀποκαλεῖ Ἑλληνικὸν πῦρ. Προστίθῃσι δὲ ὅτι, ὅπως τὸ πῦρ αὐτὸ καταστῆ ἰσχυρότερον, δεόν νὰ τεθῆ ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν κατασκευὴν του καὶ ὀλίγη πυρίτις πυρπολικῆς.

Ταῦτα μόνον περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρὸς γινώσκουμεν. Τὸ βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι δὲν ἀρκοῦσιν, ὅπως δώσωσιν ἡμῖν πλήρη ἰδέαν περὶ τοῦ φοβερωτάτου τούτου τῶν τότε πολέμων ἐφοδίου.

ΠΕΣΣΟΙ

I DAMA KAI TABLI.

Πεσσοί εισί τὰ κοινῶς καλούμενα ζάρια.

Οἱ πεσσοί ἦσαν ἐν χρήσει παρά τε τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις. Περὶ αὐτῶν ὁμιλεῖ ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Πausανίας, καὶ ὁ Σουΐδας. Ἀποδίδουσι δὲ τὴν ἐφευρέσειν αὐτῶν τῷ Παλαμῆδῃ. Ὁ Ἡρόδοτος ὅμως ἀποδίδει αὐτὴν τοῖς Λυδοῖς, οὓς θεωρεῖ ὡς ἐφευρέτας πάντων τῶν τυχηρῶν παιγνιδίων.

Ὁ Hyde, ὅστις ἔγραψε περισπούδαστα ἐπιβλία περὶ θρησκείας τῶν Περσῶν καὶ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων, φρονεῖ ὅτι οἱ πεσσοί ἐφευρέθησαν κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ὁμήρου μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἄλλος ὅμως ἀνόνομος Ἀγγλος, συγγραφεὴς βιβλίου, « Ἐρευνα περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν παιγνιδίων », θεωρῶν ὡς ἐποχὴν τῆς ἐφευρέσεως τῶν πεσσῶν τὸ ἔτος 600 π. Χ, ἐπάγει ὅτι συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Ἡροδότου ὅτι οἱ Λυδοὶ ἐφεύρον αὐτούς.

Οἱ ἀρχαῖοι πεσσοί ἦσαν ὡς οἱ ἡμέτεροι, ἔχοντες ἕξ πλευράς, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ I Z'. ἐπιγράμματι τοῦ I Δ'. βιβλίου τοῦ Μαρτσιάλῃ, λέγοντος ὅτι οἱ πεσσοί φέρουσι δις ἕξ στιγμαίς. Πρόκειται περὶ δύο μόνων πεσσῶν. Συνειθέστερον ὅμως ἔπαιζον οἱ ἀρχαῖοι μὲν τρεῖς, ἐξ οὗ ἐγεννήθη ἡ Ἑλληνικὴ παροιμία « τρεῖς ἕξ ἢ τρεῖς ἑν, ἢ τὸ πᾶν ἢ οὐδέν ».

Οἱ Ἕλληνες ἐφήρμοσαν πρῶτοι πάντων εἰς πάντας τοὺς συνδυασμοὺς τῶν πεσσῶν ὀνόματα θεῶν, ἡρώων, ἐπισημῶν ἀνδρῶν, καὶ μεγάλων ἔτι ἑταιρῶν. Ὁ ἄριστος ἀριθμὸς ἦτο τὸ τριπλοῦν ἕξ, ὃς ἐκαλεῖτο ἀριθμὸς τῆς Ἀφροδίτης. Ὁ χειρίστος ἦν τὸ τριπλοῦν ἑν. Ἐπαιζόν δὲ οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι καὶ ἄλλως πως. Ὁ παίζων ἔλεγε, πρὶν ἢ ρίψῃ τοὺς πεσσοὺς, ἕνα οἰονδήποτε ἀριθμὸν· ἐὰν τύχῃ νὰ κάμῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν, ἐκέρ-

διζε. Περὶ τοῦ παιγνιδίου τούτου λόγον ποιῆται ὁ Ὀβιδίος ἐν τῇ « Τέχνῃ τοῦ ἀγαπᾶν ».

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας, ἢ πρὸς τὸ παίζειν μανία ἐκορυφώθη. Ἀφ' ὅλα δὲ τὰ παιγνιδία ἐπροτιμᾶτο τὸ τῶν πεσσῶν, καθόσον εἰς τοῦτο ἐπεδίδοντο οἱ Αὐτοκράτορες. Λέγεται ὅτι, ἰδόντες οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Νέρωνα διακυβεύσαντα 4,000 σεσταρτσίων εἰς ἕν μόνον πεσσῶν ρίψιμον, δὲν ἔπαυσαν ἔκτοτε διακινδυνεύοντες καὶ αὐτοὶ τὸ μεγαλύτερον τῆς περιουσίας των μέρος εἰς τὸ αὐτὸ παιγνίδιον.

Οἱ κύβει εἶναι παιγνίδιον παιζόμενον μὲν τρεῖς πεσσούς. Τοῦτο ἐπαίζετο ἐν Ἰταλίᾳ, κληροδοτηθὲν ὑπὸ τῆς Ῥώμης. Ἰταλιστὶ καλεῖται zara, ἐξ οὗ καὶ ἡμεῖς καλοῦμεν κοινῶς τοὺς πεσσοὺς ζάρια. Σήμερον ὅμως δὲν παίζεται πλέον ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐν Γαλλίᾳ ὅμως παίζεται παιγνίδιον τι μὲν τρεῖς πεσσούς, καλούμενον cress, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ zara τῶν Ἰταλῶν.

Παρ' ἡμῖν οἱ πεσσοί παίζονται πάντοτε διὰ δύο κοκκάλων, εἰς διάφορα παιγνιδία.

Καὶ ταῦτα μὲν γινώσκουμεν περὶ πεσσῶν. Nün δὲ περὶ τῆς δάμας.

Ἡ δάμα εἶναι παιγνίδιον πασίγνωστον, διὸ δὲν περιγράφομεν αὐτό. Ὁ Νοὐλ φρονεῖ ὅτι ἡ δάμα ἦτο ἀγνωστος τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ Bossi ὅμως γράφει ὅτι τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἔλαθε τὴν ἀρχὴν του ἐκ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ παιγνιδίου ludus trunculorum καὶ κατὰ παραφθορὰν latrunculorum, ὅπερ οἱ νεώτεροι ὠνόμασαν δάμαν. Τὸ Ῥωμαϊκὸν παιγνίδιον συνίστατο κατὰ τὸν Ὀβιδίον καὶ Λουκανόν, εἰς τὸ περικλείειν καὶ στενοχωρεῖν ψῆφόν τινα καὶ καταδικάζειν αὐτὴν εἰς ἀπραξίαν. Οἱ Γερμανοὶ ἐδιδάχθησαν αὐτὸ πιθανῶς παρά τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες καὶ τὸ ὠνόμασαν διὰ τοῦ σημερινοῦ ὀνόματός του, διότι damm γερμανιστὶ δηλοῖ προπύργιον, καὶ dammen, παίζειν τὰ προπύργια.

Τὰ δύο ταῦτα παιγνιδία, συνδυασθέντα εἰς ἕν, ἀπετέλεσαν τὸ τάβλι. Οἱ κύβει μετέσχον διὰ τῶν πεσσῶν, ἢ δὲ δάμα διὰ τῶν στρογγύλων ψήρων της. Οἱ Γάλλοι καλοῦσι τὸ τάβλι trix trax, ἐκ τοῦ θορύβου ὃν ποιοῦσιν οἱ παίζοντες αὐτό.

Λέγεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον ἐπίσης τὸ τάβλι. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν τὸ ἐκάλουσαν διαγραμμασμόν. Οἱ Λατίνοι duodena scripta. Ἦτο δὲ αὐτὸ ἄβελ τετραγώνου, διηρημένον εἰς 42 γραμμὰς, ἐφ' ὧν ἐσημειοῦντο αἱ πρόοδοι αἱ οἱ παίζων ἐποίει διὰ τῶν πεσσῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως ἐχάρασσον οὐχὶ 42, ἀλλὰ 45 γραμμὰς ἐκατέρωθεν, φερούσας ἀντίθετα χρώματα.

Ὁ διαγραμμασμός τῶν Ἑλλήνων εἶχε 40 γραμμὰς καὶ 22 ψήφους.

Εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Φιλολογίας καὶ τῶν Τεχνῶν, (τόμ. ΙΑ'.) ἀναγινώσκουμεν ὅτι ὁ Βελάγκη διεδέχθη τὸν Σίραχμ ἐν τῷ Βασιλείῳ τῶν Ἰνδιῶν. Ἄμα οὗτος ἀνήλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον, ἠρνήθη νὰ πληρώσῃ τῷ Νουσιραβάν, βασιλεῖ τῆς Περσίας, φόρον, ὃν ὑπόχρεος ἦτο νὰ καταβάλλῃ ὁ προκατόχος του· διόπερ περιήλθεν εἰς πόλεμον πρὸς αὐτόν. Μετὰ πολλὰς αἱματηρὰς μάχας, ὁ τῶν Ἰνδιῶν Βασιλεὺς ἐπέμφε πρέσβην πρὸς τὸν Πέρσῃ Βασιλέα, φέροντα ἄβελ καὶ λέγοντα ὅτι ἦτον ἔτοιμος ὁ Βασιλεὺς του νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον καὶ νὰ συναμολογήσῃ εἰρήνην, ἂν οἱ Πέρσαι ἐμάντευον πῶς ἐπαίζετο τὸ παιγνίδιον ἐκεῖνο, χωρὶς ὅμως νὰ τοῖς τὸ διδάξῃ τις. Ὁ Βασιλεὺς ἐκεῖνος προσεκάλεσε πάντας τοὺς σοφοὺς τῆς Περσίας καὶ συνεβουλεύθη αὐτοῦς. Ὁ Μπουζουγκεμχίρ, ὅστις ἦτο εἰς τῶν συμβούλων τοῦ Στέμματος, κατόρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τοῦ παιγνιδίου τὸ μυστήριον. Τὸ παιγνίδιον ἦτο τὸ ζατρίκιον. Θέλων δὲ ὁ Πέρσης Μονάρχης νὰ μὴ φανῇ κατώτερος τοῦ Ἰνδοῦ Βασιλέως, ἐφεύρε τὸ trix-trax ἢ tavola reale (Βασιλικὴν σαρί-

δα.) Ἐξελέξατο δὲ αὐτὸν τὸν σύμβουλον του, ὅπως μεταβῇ εἰς Ἰνδίας καὶ κομίσῃ τῷ Βασιλεῖ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν λύσιν τοῦ τεθέντος παρ' αὐτοῦ προβλήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν πρόκλησιν νὰ λύσῃ καὶ αὐτὸς τὸ νέον πρόβλημα, ἥτοι νὰ μαντεύσῃ τι παιγνίδιον ἦτο τὸ τάβλι, (οὕτω παρ' ἡμῶν καλούμενον κατὰ παραφθορὰν τῆς Ἰταλικῆς λέξεως tavola). Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν, ἡττηθεὶς ὡς πρὸς τὸ ζατρίκιον, ἤρξατο πέμπων καὶ αὐθις τὸν φόρον εἰς τὴν Περσίαν. Ἐπειράθη ὅμως νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦ τάβλιου, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὸ πρὸ τῆς προτάσεώς του καθεστῶς, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι οὔτε αὐτός, οὔτε οἱ λοιποὶ τοῦ Κράτους του σοφοὶ ἠδυνήθησαν νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ εἶδος τοῦ νέου παιγνιδίου. Τότε ὁ Μπουζουγκεμχίρ, ὡς ἐχθρὸς γενναίου φρον, ἐξήγησεν αὐτῷ τὸ τάβλι καὶ τὰ μυστήριά του. Ἰδοὺ δὲ καὶ διατὶ ἴσως οἱ Ἰταλοὶ ἐκάλεσαν αὐτὰ Tavola reale· διότι ἡ ἔρις δύο βασιλέων ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς γεννήσεώς του.

Αἱ δώδεκα γραμμαὶ εἰς αἱ διηρεῖτο ἡ Tavola lusoria ἢ aleatoria τῶν Ῥωμαίων, (εἶδος ταβλίου καὶ αὕτη), διεσταυροῦντο ὑπὸ ἐτέρας γραμμῆς, καλουμένης γραμμῆς ἱερᾶς, ἣν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ὑπερπηδῆσῃ ἄνευ ἀκατανικήτου ἀνάγκης καὶ στενοχωρίας. Ἐντεῦθεν ἔλαβεν ὑπαρξίν ἡ παροιμία: « Θὰ διέλθω τὴν ἱεράν », ἥτοι θὰ ὑπερπηδῶ τὰ πάντα.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝΟΣ

ΦΙΛΗΣΥΧΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγ. φυλλ.)

ΙΑ'.

Ἐκ διαλειμμάτων ἐστρεφόμην πρὸς τὰ δόπισμα ἑρωτῶν τὸν Κύριόν μου, ἐὰν ἦτο εὐχάριστος, δηλαδή, ἐὰν διητυθυμένη καλῶς.

Αὐτὸς δὲ πάντοτε μοὶ ἀπεκρίνετο «Bon ! Bon ! » μεθ' ὧν τῶν σημείων φρικτῆς ἀνομοιότητος.

Ἐφάνετο ὅτι τὸν ἐδίωκον. Ἐκ τῶν ὀλίγων του λόγων ἐνόησα ὅτι ἡ θέσις του δὲν ἦτο τῆς ἐμῆς καλλιτέρας· ὅταν ἡ σελήνη μ' ἐβοήθησε νὰ ἴδω ὀλίγον τι, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο στρατιωτικὸς τις ἐπιμελητής, ἢ τι παραπλήσιον. Ἡ συνδιαλέξις μας ἦν λακωνικωτάτη. Μόλις ἐκείνος ἐγίνωσκε γερμανικὰς τινὰς λέξεις, κἀγὼ προσεποιούμην ὅτι ἐτι ὀλιγώτερον ἐγίνωσκον τὰ Γαλλικά. Ὅταν μ' ἤρώτα,

— Possen est-il encore bien loin?

— Ἐγὼ ἀπεκρινόμην.

— Tres loin.

— Et y a-t-il beaucoup de Prussiens à Possen?

— Oui ; beaucoup de Prussiens.

Αἱ ἀπαντήσεις αὗται τὸν δυσηρέστου ἄγαν, ἵνα δὲ ἐνόησα τὴν ἰδέαν του, προσέθετεν εἰς τοὺς λόγους χειρονομικὰς κινήσεις, λέγων·

— Allons, coquin ! vite ! et en avant !

Ἡ πείνα μὲ κατεδίβρωσκε. Διὰ σχημάτων τὸν ἕκαμα νὰ ἐνοήσῃ τὰς γαστρονομικὰς μου ἰδέας· μοὶ ἔδωκε τεμάχιον ἄρτου καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι τρώγων αὐτὸ, ἤμην εὐτυχέστερος ἐπὶ τοῦ δίφρου, ἢ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου του.

Βλέπων ὅτι οἱ διάφοροι καὶ ποικίλοι τίτλοι μου, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας, ἱερέως, καὶ γενικοῦ ὑπασιπιστοῦ, δὲν μοὶ ἔγειναν πρβ-ξανοὶ εἰμὴ λύπης, ἐνῶ διφρηλάτης ὡς ἐπετύγχανον τοῦλάχιστον ἐκεῖνο, οὐτινος εἶχον πλειοτέραν ἀνάγκην, εὐηρεστήθη ὁπωσοῦν διὰ τῆ παρῆν μου ὑπόρηγμα.

Διὰ τοῦ φωτῆς τῆς Σελήνης εἶδομεν οὐ μακρὰν λαμποβολοῦντα πυροβόλα.

— Sacrebleu ! en avant ! ἐφώνησεν ὁ Γάλλος.

— Halte ! qui va là ? ἀπήντησαν πλεισταὶ συγχρόνως φωναί.

Εἶδον τότε ἀστραπτούσας εἰς ἐνὸς δακτύλου ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ στήθους μου, τὰς αἰχμὰς πολυαριθμῶν λογχῶν. Τοὺς ἀνθρώπους τούτους ἐξέλαβον ὡς φρουρὰν γαλλικοῦ τινος σώματος καὶ ἄλλως δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξω εἰμὴ νὰ κραυγάσω,

— Κύριοι, φέρω Γάλλον στρατηγόν!

Ἐνόμισα ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἠδυνάμην νὰ τοῖς ἐμπνεύσω σέβας, ἀλλὰ τούναντιον καὶ πάλιν μᾶς διέταξαν νὰ σταθῶμεν.

— Κακούγοι ! ἐφώνησεν ὁ ἐπιμελητής πηδῶν ἐκ τοῦ δίφρου καὶ εἰς πρώτην βολὴν ἐξάπλων χαμαὶ δύο.

Ἐπυροβόλησαν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν σφαῖρα διήλθε, συρίζουσα φρικωδῶς, ἐκ τῶν ὧτων μου. Οἱ ἵπποι περιφοβοὶ ἤρξαντο τρέχοντες ἐπικινδύνως, κἀγὼ τοὺς παρώξυνον ἔτι μᾶλλον διὰ τε τῆς φωνῆς καὶ τῆς μάστιγος· μετ' ὀλίγον οὐδὲν ἤκουον, τὴν πάλιν ἐκείνην ἀφορῶν, οὐτ' ἐγίνωσκον τί ἀπέγεινεν ὁ ἐπιμελητής.

Ἡκολούθησα τὴν ὁδὸν μου, ἀλλὰ βιάδην. Οἱ ἵπποι μου δὲν ἔτρεχον περισσότερον ὅ ἔτερος αὐτῶν ἐπληρώθη κατὰ τὸν ἐμπρόσθιον πόδα.

Ἀπήντησα μικρὰν κόμην. Ἐπρεπε νὰ σταθῶ, ἢ νὰ προχωρήσω; Ἡ τε πείνα καὶ ἡ νύστα μ' ἐσυμβούλευσαν νὰ σταθῶ! Ἡ συνειδήσις μοὶ ἐνεθύμιζε τὴν ὄλωσ ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐκείνου στέρησιν δικαίωματος· ἀλλὰ μήπως τὸν ἐκλεψα; ὅπως δὴποτε δὲν ἐνόουεν νὰ τὸν ἐγκαταλείψω. Ἐβθασα εἰς τὸ πρόστειον· ὁ ξενόδοχος μ' ἐβοήθησε νὰ διαζεύξω τοὺς ἵππους. Πάραυτα ἐζήτησα δεῖπνον καλὸν, ἔτοιμος ὢν νὰ πληρώσω διὰ τῆς λιθρέας τοῦ διφρηλάτου.

IB'.

Ἐδείπνουν συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς γηραιᾶς τοῦ ξενοδοχείου κυρίας. Τὴν ἡρώτουν πῶσον ἀπειχον τοῦ Πόσσεν· ἢ ἄγνοιά μου ἔτ

διδεν ἴσως ὑπονοίας. Μετὰ τινὰς ἐρωτήσεις ἡ ξενόδοχος μοὶ προσέφερε δύο τάλληρα εἰς συγκατένευον νὰ περιμείνω μέχρι τῆς ἐπιούσης, ἵνα παραλάβω νεάνιδα φθάσασαν μόνην τὴν ἐσπέρην ἐκείνην καὶ ἀδυνατοῦσαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδὸν πεζῆ. Εὐτυχῆς διὰ τὴν τοιαύτην καλὴν σύμπτωσιν, ἐδέχθην.

Τὴν ἐπομένην πρωτὰν ἐξύπνησα πρὶν ἢ ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ. Εὐκόλος οὖσα ἡ τῶν ἵππων μου θερμπεία, δὲν ἐβράδυσε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἤρα μετὰ ταῦτα ἐρευθῶν τὸν δίφρον. Αἱ σφαῖραι τὸν εἶχον βλάψει εἰς πολλὰ μέρη. Τὸ θρανίον τῆς ἀμάξης ἦτο κεκλεισμένον, δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ τὸ ἀνοίξω, μ' ὅλας τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προσπαθείας μου.

Ἡ συνοδοιπόρος μου κατέλαβε τὴν ἐπὶ τοῦ δίφρου θέσιν τῆς· ἐγὼ, ἵνα μὴ αἰσθάνωμαι τὸ νυκτικὸν ψῦχος, ἐκάθησα εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐπιμελητοῦ. Ἐκολακευόμην ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ συνδιαλεχθῶ ἐν ἐκτάσει, ἀλλ' ἐκείνη καθήσασα ὅσον οἶόν τε μακρὰν ἐμοῦ, ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, ἀρθρόνους μόλις τὰ μονοσύλλαβα «ναί, οὐ»· καὶ ἐπὶ τέλους ἐνόησα ὅτι ἐκοιμήατο.

Μὲ δυσηρέστει ἡ ἀδιφορία τῆς, ἀλλ' ἐχάρην καθότι ὁ δονισμὸς τοῦ δίφρου ἐπλησιάζεν αὐτὴν πρὸς με. Ἐπὶ τέλους ἡ ἄγνωστος ἔθεσο τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων μου, ἵνα ἀναπαυθῇ. Διὰ νὰ τὴν ἀναπαύσω κάλλιον, διεπέρασα τὸν θραχίονά μου περὶ τὸν αὐχένα τῆς. Ἐτρεμον ὡς φύλλον· καὶ ὁ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εὐρισκόμενος, γινώσκει ὅτι ἡ στιγμή ἐκείνη ἦτο πᾶνυ τρυφερὰ δι' ἄγαμον τεσσαράκι . . . τριακονταπενταετῆ.

Ὁ δίφρος ἐκυλίετο γλυκύτατα ἐπὶ ἐπιπέδου ὁδοῦ. Οἱ ἵπποι ἔτρεχον ἐκουσίως. Ἐκλείσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἵνα συλλογιζώμαι τὴν Γρέττην καὶ τὸ Χέιλθαχ ἐν ἀναπαύσει . . . Ἀπεκοιμήθην. Δυνατὸς δονισμὸς μᾶς ἀφύπνισεν ἀμφοτέρους ἐν ἀκαρεί. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μ' ἐθάμβωσε· στρέφω τὸ βλέμμα, καὶ κατεπλά-

γην! Ἐπίστευσα ὅτι ἀπροσδόκητον καὶ αἰφνῆ· διον φῶς μ' ἕκαμε νὰ συγχύσω τὸ ψευδὲς μετὰ τοῦ ἀληθοῦς, τὰ ἐνύπνια μου μετὰ τῆς πραγματικότητος. Ἄρκιζόμην ὅτι ἡ Γρέττη εὐρίσκετο μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν δίφρον! Στοναχὴ τοῦ στήθους τῆς ἐξεληθούσα, διέλυσε πᾶσαν ἀμφιβολίαν μου.

— Μέγιστε Θεὲ ! εἶσαι σὺ πραγματικῶς ;

Ἦτον ἡ ἀρμονικὴ φωνὴ τῆς πολυποθῆτου μοὶ Γρέττης.

Παρετήρει ἐκθαμβος τὸν μύστακά μου, μόνον λείψανον τῆς στρατιωτικῆς μου ἀξίτης, καὶ τὴν διφρηλατικὴν λιθρέαν μου.

— Καὶ σὺ, Γρέττη, ἀγαπητὴ μοὶ Γρέττη, πῶς εὐρέθης ἐνταῦθα ; ἀπεκρίθην, μὲ τρυφερῶν συνοδεύων τὴν ἀπάντησίν μου ἐναγκαλισμὸν. Ἐκλαίωμεν ὑπὸ χαρᾶς· ἐλπισμονήταμεν πᾶσαν ἡμῶν δυστυχίαν, καὶ ἠνώθημεν ἄπαξ ἵνα μὴ χωρισθῶμεν πλέον.

Καὶ τοὶ ἡ χεῖρ μου ἔθλιψε τὴν ἰδικὴν τῆς, ἀμφεβάλλομεν εἰς ἐτί διὰ τὴν τόσην ἡμῶν εὐτυχίαν. Ἡ πρώτη ἦν δροσερὰ καὶ γαλήνιος· ἡ χαρὰ ἐπλήρου τὰς ψυχὰς μας· ποτὲ δὲν ἦσθάνθη στιγμὰς τόσῳ μακαρίου ὡς πραγματικῶς νῦν τὰς ἐδοκίμαζον.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἀμέσως διηγῆθη ἀπάσας μου τὰς ἱστορίας τῇ Γρέττη· μὲ ἤκουσε δακρυροῦσα καὶ ὠρκίζετο ὅτι ἦσαν συμβάντα ἀξιολύπητα . . . εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν !

Ἡ ἱστορία τῶν συμβάντων τῆς ἦτον ἀπλουστάτη. Τῶν Γάλλων πλησιαζόντων, ἡ γραῖα Κυρία τῆς ἔφυγεν εἰς τὸ Στέττιν καὶ ἡ Γρέττη, ἀνήσυχος διὰ τὴν ἀεργοπορίαν μου, ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τῆς μητρὸς τῆς προσκαλοῦσαν αὐτὴν εἰς Πόσσεν· μοὶ ἀφῆκε τὴν διεύθυνσίν τῆς καὶ ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ πορευθῇ ἔριππος εἰς Ὀδερ τῆς Φραγκφούρτης. Ἐκεῖ, μὴ εὐρούσα ἵππον, ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοπορίαν πεζῆ, καὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασε κεκμηκυία καὶ ἀσθενῆς εἰς τὴν κόμην,

ἐνθα καὶ γὰρ εἶχον φθάσει τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον οὐδεὶς ζῆ δι' αἴρος καὶ οἱ ἐρωτευμένοι δὲν ἐξαιροῦνται τοῦ κοινοῦ τούτου νόμου. Ἐστάθην εἰς τι πολίτην ὑπῆγον εἰς τὸν κουρέα διὰ νὰ μοὶ ἀφαιρήσῃ τὸ τελευταῖον ἔναπομεινάν μοι στρατιωτικὸν ἐμβλημα, τὸν μύστακα, καὶ ἡ Γρέτχη μοὶ ἠγάρασε πῖλον καὶ φόρεμα, ὅπως καθήμενος παρ' αὐτῆ μὴ δίδω ὑπονοίας. Ἐπρογεύθημεν, καὶ ποτίσαντες τοὺς ἵππους, ἐξηκολούθησαμεν τὴν ὁδοπορίαν μας.

Οἱ γάμοι μας ἤδη ἐδημοσιεύθησαν. Ἐν πάσῃ στιγμῇ ἠδυνάμεθα νὰ νυμφευθῶμεν. Ἐγραψα πρὸς τὸν ἐν Φραγκοῦρτη φίλον μου Τραπεζίτην νὰ μὲ πληροφορήσῃ περὶ τε τοῦ Χείλδαχ καὶ τοῦ Πρίγκιπος. Ἡ Γρέτχη εἶχε μεθ' ἑαυτῆς 400 τάλληρα· ἐγὼ δὲν εἶχον οὔτε κρουζέρ· ἀλλὰ μὲ τὰ 100 ταῦτα τάλληρα ἠδυνάμεθα νὰ τραφῶμεν μέχρι τῆς εἰς Χείλδαχ ἐγκαθιδρύσεώς μου.

Ἄλλ' ὅτι, μᾶλλον καθίστα ἡμᾶς εὐτυχεῖς, ἢ ἡ γελόεσσα ἰδέα ὅτι μία ἑπαυλις, τεμάχιον ἄρτου, κύλιξ ὕδατος καὶ αἰώνιος ἔνωσις, ἤθελον πληρεῖ πᾶσαν ἡμῶν ἐπιθυμίαν.

Ἐνῶ ἐξηκολουθούσαμεν ὄνειροπολοῦντες τὰς ἠδονὰς τῆς ὀλιγαρκούς πενίας, πίπτει μετὰ τῶν ποδῶν μας κάτι τι. Ἐκυψα, καὶ ἔλαβον ἐν χρυσοῦν εἰκοσάφραγκον.

— Ἰδὲ, Γρέτχη, τί ἔχασες;

— Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω μετ' ἐμοῦ χρυσοῦ νομίσματα, μοὶ ἀπήντησεν.

Ἐρριψα τὸ εἰκοσάφραγκον εἰς τὸ βαλάντιόν μου, εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, ὅτι οὕτω πως μ' ἀντήμειβε διὰ τὰς πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν ἐκδουλεύσεις μου. Ὀλίγον τι παρ' ἐκεῖ ὁ αὐτὸς ἦχος, ὁπότεν καὶ ἄλλο εἰκοσάφραγκον.

— Βεβαίως, εἶπον, ἔχομεν ἐνταῦθα φίλον

ἄγγελον, ἢ χρυσὴν τινὰ μοῖραν, ἣτις μᾶς ἀκολουθεῖ.

Ἐρριψα καὶ τὸ νέον νόμισμα εἰς τὸ βαλάντιόν μου, καὶ παρετήρησα μήπως εἶναι καὶ τρίτον· ἀλλ' οὐδὲν ἐφάνη. Μετὰ τινὰ στιγμήν ὁ αὐτὸς ἦχος, τὸ αὐτὸ νόμισμα.

— ὦ! τοῦτο εἶναι παράδοξον! εἶπον, καὶ ἤρχισα νὰ ἐρευνῶ λεπτομερῶς τὸν δίφρον.

Τὸ ἐδώλιον, κεκλεισμένον, καθάπερ προσέπον, διερράγη ὑπὸ βολῆς καὶ ἦτον ἔτοιμον νὰ ρίψῃ καὶ τὸ τέταρτον εἰκοσάφραγκον. Ἐχρησάμην ἀπάσαις ταῖς δυνάμεσί μου καὶ διέρρηξα τὸ κλεῖθρον. . . . Τὸ κινώτιον ἦτο πλητὲρ σάκκων χρυσοῦ καὶ ἐνόησα ὅτι ἦχος τις, πρὸ μικροῦ ἀποδοθεὶς ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸ διαρραγὴν κλεῖθρον, ἦν ἀπεναντίας ἐκεῖνος τῶν εἰκοσάφραγκων, ἅπερ ἐξῆλθον ἐξ ἀνοικτοῦ τινὸς σάκκου. Οἱ λοιποὶ ἦσαν κελῶς κεκλεισμένοι.

Τὸ χρυσίον τοῦτο μοὶ ἀνῆκεν. Ἐὰν ὁ ἐπιμελητὴς ἔπαθῃ τι, τοῦτο, ἦτον ἡ τελευταία τῶν φροντίδων μου. Ἡ Γρέτχη ὑπελόγιζε μετ' ἐμοῦ ὅτι ἡ ποσότης αὕτη μᾶς ἐξήκει εἰς τὰς ἀνάγκας μας. Ἐρριψα τὰ αὐτομολήσαντα εἰκοσάφραγκα μετὰ τῶν συνιρόφων των, καὶ ἔκλεισα ἐπιμελῶς τὸν σάκκον. Ἐξηκολουθήσαμεν δὲ τὴν ὁδὸν μας, ὡς νὰ μὴ ἤθελε συμβῆ τι.

Ἡ μήτηρ τῆς Γρέτχης μᾶς ὑπεδέχθη ἀνοικταῖς ἀγκάλας καὶ ἡμεῖς τῇ ἐδώκαμεν νὰ φυλάττῃ τὸν θησαυρόν. Ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς Ἀστυνομίας τὴν εὔρεσιν τοῦ δίφρου καὶ τῶν ἵππων, ἀλλὰ μεθ' ὀλόκληρον ἔτος, μὴ παρρησιασθέντος τινός, ἔμειναν ὅλα εἰς τὴν κατοχὴν μου.

Ἐνεκα τῶν ποικίλων συμβάντων μου, καὶ ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης, τῆς μετὰ προλήψεων θεωρούσης τὰς ἐξοχὰς, ἐγὼ μετέβην εἰς αὐτὰς, ὅπως δώσω πέρασ εἰς τὰς ἡμέρας, μου, ὧν πλουσιώτερος ἀφ' ὅσων ποτε ἤλπιζον.

Ἄφου ἔπεμψα τῷ φίλῳ μου τὴν τιμὴν τοῦ τῆ

ἵππου καὶ τῆς ἀμάξης του, ἐξώδευσα τὸ λοιπὸν τοῦ κεφαλαίου εἰς ὠραῖαν ἑπαυλιν παρὰ τὰς χλοερὰς τῆς Νοέρθης ὄχθας, ἐνθα ζῶ εὐτυχῆς μετὰ τῆς Γρέτχης, ἣτις μὲ κατέστησε πατέρα δύο τρυφερῶν τέκνων.

Τὸ μέλλον μοὶ παρουσιάζεται γελῶν καὶ εὐτυχές· ἐγὼ δὲ γαληνιαίως τὸ προσδοκῶ.

Ἐὰν τὸ στρατιωτικὸν ὑπουργημά μου δὲν ἦτο ἄμικτον φιλοκλόπου τινός αἰσθήματος, ἐπικυλοῦμαι τὴν συγχώρησίν σας, ἣς τινος ἀξιούμαι, χάριν τῆς εὐλικρινοῦς ταύτης ἐξωμολογήσεώς μου.

ΟΙ ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ.

Ἐχω γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας ἐνώπιόν μου ἐπὶ τῆς τραπέζης *Althor* καταπεσόντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Μετὰ συγκινήσεως τὸν λαμβάνω εἰς τὰς χεῖρας, δοκιμάζω τὸ βάρος αὐτοῦ, τὸν στρέφω πανταχόθεν, τὸν ἐξετάζω καὶ τὸν ἐρωτῶ περὶ τῆς μυστηριώδους καταγωγῆς αὐτοῦ. Τέλος τὸν θραύω εἰς δύο, ὅπως κρῖνω ἀσφαλέστερον περὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ. Εἶναι λίθος ἀρκετὰ ψαθυρὸς (*frible*), σχεδὸν γήινος, ἐπικρατοῦσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ χαλκώδεις οὐσίαι (*Silice*), ἰδίως ὁ περιδότης (*Peridot*), ὅπως εἰς τινὰς βαθείας διαστρώσεις τῆς γῆς. Ἀνευρίσκονται δ' ἐν αὐτῷ ἐπίσης μαγνητικαὶ οὐσίαι συνιστάμεναι ἰδίως ἐκ σιδήρου νικελιούλου (*nickelé*). Ἐὰν τις πλησιάσῃ τὸν λίθον εἰς πυξίδα, ἡ μαγνητικὴ βελὸν ἀποκλίνει. Ὁ ἔνθεος σιδήρος εἶναι ἐπαισθητὸς ἐν αὐτῷ ἀλλ' εἰς μικρὰν ποσότητα, ἣτις ὅμως ὅπωςδήποτε μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ θεῖου ἐν τῷ κόσμῳ ἐξ οὗ προέρχεται ὁ αερόλιθος. Ἄς εἶπομεν δ' ἀμέσως ὅτι οὐδεμία ὑφίσταται ἀμφιβολία περὶ τῆς αὐθεντικότητος τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως τῆς γεννήσεώς του· ὁ λίθος αὐτὸς προέρχεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν εἶδον πίπτοντα

καὶ τὸν ἐσήλωσαν τὴν 30^η Ἰανουαρίου 1867 εἰς τὰς 7 τῆς ἑσπέρας. Σφαῖρα πυρίνη, ὑπερμεγέθης, φαντασιώδης, καταπληκτικῆ ἀνεφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, ἣτις διέσχισε τὴν ἀτμόσφαιραν μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε διήρυσεν 195 χιλιομέτρα εἰς 4 1/2 δευτέρων λεπτά! Ἡ ταχύτης λοιπὸν αὐτῆς ἦτο 43 χιλιάδων μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον! Εἶτα δὲ ἐκρότησεν εἰς τὰ ὕψη δις μετὰ τοσαύτης ἐντάσεως, ὥστε κάτω ἠκούσθησαν ὡς δύο ἐκρηξῆς μυδραλιοβόλων, μὲ ὅλην τὴν ἀπύστασιν τοῦ ὕψους καὶ τὴν ἐκεῖ μεγάλην ἀραιότητα τῆς ἀτμοσφαιρας. Τότε ἐσούριξαν τὰ οὐράνια βλήματα καὶ χάλια λίθων διεσκορπίσθη ἐπὶ ἐπιφανείας 15 χιλιομέτρων. Ἐκ τῶν τεμαχίων συνήχθησαν πλέον τῶν τριῶν χιλιάδων.

Ἡ κατάπτωση αὕτη ἐγένετο εἰς τὴν Πουλπούσκην, ὅχι μακρὰν τῆς Βαρσοβίας ἐν Πολωνίᾳ, ἦτο δ' ἐπανάληψις ὁμοία τῆς καταπτώσεως, ἣτις ἐγένετο τὴν 26 Ἀπριλίου 1803 ἐν Ἀζίγλῃ ἐν τῷ Νομῷ τῆς Ὀρνου.

Ὁ αερόλιθος, ἡ ἀκριβέστερον ὁ οὐρανολίθος, ὁ ἐνώπιόν μου, εἶναι ἐν ἐκ τῶν συναχθέντων τεμαχίων. Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια καλύπτεται καὶ ὑπὸ μελανοῦ θερμικίου, τὸ ὁποῖον ὅμως εἶναι ὡς χαρτίου λεπτὸν ἐπικάλυμμα, προερχόμενον ἐκ τῆς θερμότητος ἢν ὑπέστη διερχόμενος τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τῆς ἐνταῦθα τήξεως τῆς οὐσίας. Τὸ ἐπικάλυμμα τοῦτο ἔχει πανταχοῦ τὸ αὐτὸ πάχος ἢ μᾶλλον τὴν αὐτὴν λεπτότητα. Τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ λίθου εἶναι μαργαριτόχρουν, πεποικιλμένον μὲ σκωρίαν. Ὅτε τὸ ἔθραυσεν, μοῦ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἤθελον εὐχαρίστως δώσει τὸ ἡμισυ τῶν ἡμερῶν μου ἐὰν εὕρισκον εἰς τὸν λίθον αὐτὸν φθεῖρα.

Μίαν φθεῖρα ἢ μίαν ἀράχνην· ἀκόμη ὀλιγώτερον, ἐλάχιστον κογγύλιον· ἔτι ὀλιγώτε-

ρον, φύλλον μικροσκοπικὸν ἢ τμήμα τουλάχιστον ἐλαχίστου κογγυλίου, διότι ὁ μετεωρίτης αὐτὸς προέρχεται ἐκ κόσμου, διαφόρου ἐκείνου ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατοικοῦμεν, διότι μᾶς στέλλεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ! Τινὲς τῶν λίθων αὐτῶν μᾶς ἔχουσιν ἤδη φέρει εἶδος τι ορυκτικῆς πλανητικῆς γῆς, οὐσίας ἀνθρακικῆς, ὕδατος, ὑδρογόνου, ὀξυγόνου καὶ ἄζωτου· μία καλὴ ἀρχή. Οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ ἀθάνατοι ἡμῶν πρόγονοι, οἱ Ηυθαγόρει, Σωκράτει, Πλάτωνει, Κέπλεροι, Γαλιλαίωι, Νεύτωνει, ἤθελον χιριετίσει ἐκ βάθους καρδίας τὸν ἄγγελον αὐτῶν τῶν μεμακρυσμένων χρόνων. Οἷς δὴ ποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ κόσμος ὅστις μᾶς τὸν ἀποστέλλει, θὰ ἦναι ζήτημα ὑψίστης σπουδαιότητος ἢ ἀνακάλυψις οἰουδή ποτε δεῖ γνητος τοῦ ορυκτοῦ, ζωικοῦ, ἀνθρωπίνου βίου, ὅστις τυχὸν ὑφίσταται ἐκεῖ πέραν καθὼς ἐδῶ. "Ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι τὸ τεμάχιον αὐτὸ τῆς γῆς ἔρχεται ἐξ ἄλλου κόσμου, μακρυοῦν τὴν ἐν τοῖς ἄστροις ὑπερξῆν τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἥτις συνιστᾷ τὸν ἡμέτερον πλανήτην· ὅταν ἀναλογιζώμεθα ὅτι τὸ τεμάχιον αὐτὸ ἦτο συνδεδεμένον μετὰ σφαίρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξετυλίχθησαν ἀναμφιβόλως συμβεβηκότα ἀνάλογα πρὸς τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἱστορίαν· ὅταν ἀναλογιζώμεθα ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ χώρῳ χιλιάδες γαιῶν, ὅπως ἡ ἡμέτερος, ὑφιστάμεναι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φωτός, τῆς θερμότητος καὶ τῆς παραγωγῆς δυνάμεως ἡλίω, εἰς τοὺς ὁποίους ἄγνωστοι ἀνθρωπότητες δρῶσιν, ἐργάζονται, σκέπτονται, εὐφραίνονται, θλίβονται καθὼς ἡμεῖς, πῶς νὰ μὴν αἰσθανθῶμεν φρικασίαν τινε; Πῶς νὰ μὴ καταληφθῶμεν ἀπὸ εἶδος σκοτοδινιάσεως ἕνεκα τοῦ ἀπείρου. Δι' ἐμὲ, τὸ δμολογῶ ἀπροκαλύπτως, αἰσθάνομαι εὐχρηστικῶν μείζονα νὰ βλέπω, νὰ θίγω τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταπεσὸν ἀντικείμενον αὐτὸ, ἢ ἐκείνην, ἣν θὰ ἠσθάνομην βλέπων ἢ θίγων τοὺς βασιλεῖς, αὐτοκράτο-

ρας ἢ πάσας τὰς ἐξοχότητας τῆς ἡμετέρας μυρμηκικιάς.

Ἀλλὰ πόθεν ἔρχονται οἱ σιωπηλοὶ αὐτοὶ μάρτυρες τῶν οὐρανίων ἐπαναστάσεων; Μὴ τυχὸν τοὺς στέλλει ἡ ἠπία ἡμῶν γείτων, ἡ ξανθὴ Φοίβη; Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην δύναται τις ἴσως νὰ δισχυρισθῇ, διότι ἡ σεληνιακὴ σφαῖρα εἶναι διατετραμένη ὑπὸ μεγίστων ἠφαιστειῶν, ἐξ ὧν πολλὰ δύνατον νὰ ἦναι ἀκόμη εἰς ἐνέργειαν. Ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ τηλεσκοπίου δὲν εἶναι εἰσέτι ἀρκούντως ἐντελής, ὅπως εἰς τὴν ἀπόστασιν τῆς σελήνης 96,000 λευγῶν, καὶ ἂν αὕτη ἐλαττωθῇ διὰ τῆς μαγεθυντικῆς δυνάμεως τοῦ τηλεσκοπίου εἰς 50 λεύγας, δυναθῶμεν νὰ διακρίνωμεν φλόγα τυχὸν ἠφαιστείου· ἡ δὲ ἀραιότης τῆς σεληνιακῆς ἀτμοσφαιρας δὲν ἐπιδεικνύει οὔτε τὴν ἔλλειψιν ζωῆς. Μάλιστα δὲ τινες νομίζουσιν ὅτι διέκριναν καπνόν. Λοιπὸν ὕλα, ἐκσφενδονιζόμεναι ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν τῆς Σελήνης με ἀρχικὴν ταχύτητα 2500 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ἤθελον ὑπερβῆ τὴν σφαῖραν τῆς σεληνιακῆς ἔλξεως καὶ θὰ ἐφθάνον εἰς ἡμᾶς με ταχύτητα 4000 ἕως 40,000 μέτρων κατὰ τὸ τελευταῖον δευτερόλεπτον, ἂν ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος δὲν ἤλάττονε τὴν ταχύτητα ταύτην. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ ταχύτης αὕτη εἶναι κατωτέρα τῆς γενικῶς παρὰ τῆρουμένης εἰς τοὺς ἀερολίθους, ὅθεν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι γενικῶς αὐταὶ δὲν προέρχονται ἐκ τῆς σελήνης.

Μὴ τυχὸν ὅμως καὶ μᾶς ἀποστέλλωντα, ὑπὸ γείτονός τινος πλανήτου; Οἱ δύο εἰς ἡμᾶς πλησιέστεροι κόσμοι εἶναι ἡ Ἄφροδίτη καὶ ὁ Ἄρης, διότι ἡ ἡμέτερα γῆ, ὡς γνωστὸν, ταλαντεύεται μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων θεοτήτων καὶ ἡδύνατό τις νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἡ παρὰ ζένος ἡμῶν ἀνθρωπότης διέρχεται τὸν καιρὸν τῆς ὑπέικουσα ἐναλλάξ εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν. Τὰ ἠφαιστεια τυχὸν τῆς Ἄφροδίτης, τῆς ὁποίας τὰ ἔρη εἶ-

ναι πολὺ ὑψηλά, δὲν δύνανται νὰ μᾶς στείλωσιν ἢ μετὰ δυσκολίας βλήματα, διότι ὁ πλανήτης αὐτὸς εἶναι περίπου τοῦ αὐτοῦ μεγέθους καὶ τῆς αὐτῆς πυκνότητος με τὸν ἡμέτερον κατὰ συνέπειαν θὰ ἦτον ἀνάγκη ἀρχικῆς ταχύτητος 44,300 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ὅπως ἐκσφενδονισθῶσιν ἐκεῖθεν βλήματα πρὸς ἡμᾶς. Πράγματι δὲ (καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι ἀρκούντως περιεργον καθ' ἑαυτὸ), ὁ ὑπολογισμὸς δεικνύει ὅτι ἐὰν δὲν λάβωμεν ὑπ' ἕψιν τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἀέρος, βλήμα βαλλόμενον ὀριζοντίως ἐκ τοῦ στομίου πυροβόλου τοποθετημένου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτέρου ἔρους τῆς γῆς δὲν θὰ ἐπανεπίπτε πλέον ἐπ' αὐτῆς ἂν εἶχε τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε νὰ κάμῃ τὸν γύρον τῆς γῆς εἰς μίαν ὥραν, 23' καὶ 20" ἦτοι, ἐὰν εἶχε ταχύτητα 8,000 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον. Ἡ σφαῖρα εἰς τοιαύτην περίπτωσιν θὰ ἐκινεῖτο περὶ τὴν γῆν ὡς δορυφόρος. Ἐὰν εἰς τὴν σφαῖραν ἐδίδοτο ταχύτης 44,300 μέτρων, θὰ ἐξσφενδονίζετο εἰς τὸ ἄπειρον καὶ δὲν θὰ ἐπανήρχετο πλέον ταξιδιῶτης αἰώνιος, θὰ ἀπεμακρύνετο τρῶ ἡμετέρου πλανήτου αἰωνίως, θὰ ὑπῆκῆ ποτε εἰς ἕλξιν ἄλλων οὐρανίων σωμάτων καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ πέσῃ ὡς ἀερόλιθος ἐπίτινος ἐξ αὐτῶν. Ἡ δύναμις ἢ ἀναγκαία εἰς τι ἠφαιστειὸν ὅπως ἐκσφενδονίση οὐσίας ἐκτὸς σφαίρας τινός, εἶναι τοσούτω μείζων, ὅσον μεγαλύτερα καὶ βαρύτερα εἶναι ἡ σφαῖρα αὕτη. Οὕτως ὁ ἥλιος ζυγίζει 324,000 περισσότερον τῆς γῆς καὶ ἡ βαρύτερης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ εἶναι εἰκοσιεπταπλασία τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Οὕτως ἐν χιλιόγραμμον μεταφερόμενον ἐπὶ τοῦ Ἥλιου ἤθελε ζυγίζει ἐκεῖ 27 χιλιόγραμματα, καὶ νέα κόρη βάρους 60 χιλιόγραμμων ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἐζύγιζεν ἐκεῖ οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 4640 . . . . . ἐλέφας! Ἡ σελήνη τοῦναντίον ζυγίζει 81 φάρὰς ὀλιγώτερον τῆς ἡμετέρας σφαίρας καὶ ἡ βαρύτερης ἐπὶ τῆς ἐ-

πιφανείας αὐτῆς εἶναι ἐξάκις μικροτέρα παρὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ νέα κόρη μας θὰ ἐζύγιζεν ἐκεῖ μόνον 40 χιλιόγραμματα . . . . . σουλφίς! Λοιπὸν ἡ δύναμις ἢ ἀναγκαία ὅπως ἐκσφενδονίση ἀντικείμενον τι ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἔλξεως, ἥτις εἶναι 25,000 μέτρων διὰ τὴν σελήνην, 44,300 διὰ τὴν γῆν, πρέπει νὰ ἦναι 608,000 διὰ τὸν ἥλιον. Ὑλα ἐκσφενδονιζόμεναι ἀπὸ ἔκρηξιν ἐπὶ τοῦ ἡλίου, με τὴν ταχύτητα αὐτῆν δὲν θὰ ἐπανεπίπτον πλέον ἐπ' αὐτοῦ. Ταχύτης 578,000 μέτρων θὰ ἦτο ἐπαρκῆς ὅπως τὰς ἀποστείλῃ μέρους ἡμῶν εἰς ἀπόστασιν 37 ἑκατομμυρίων λευγῶν.

Οἱ ἀερόλιθοι δὲν εἶναι δύνατον νὰ προέρχονται ἐκ τῆς Ἄφροδίτης, τὸ μὲν διότι ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ἔλξεως αὐτῆς τὰ ἠφαιστεια αὐτῆς θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἔχουσιν ὑπερμεγέθη δυνάμιν ἐκσφενδονίσεως ὅπως ἐκτινάξωσιν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς ὕλης, τὸ δὲ διότι ὁ πλανήτης οὗτος στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον ἐπὶ τροχίᾳς πλησιεστέρας πρὸς τὸν ἥλιον παρὰ τὴν τῆς γῆς, ἐπομένως αἱ ὕλαι αὐταὶ ἤθελον μᾶλλον πίπτει ἐπὶ τοῦ ἡλίου παρὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ πλανήτης Ἄρης εὐρίσκειται εἰς ὕλως διάφορον θέσιν. Καὶ πρῶτον κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον ἀπωτέρω τῆς τροχίᾳς τῆς γῆς, ἐπομένως, ἐὰν ἔχη ἠφαιστεια δυνάμενα νὰ ἐκσφενδονίσωσι λάβας ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἔλξεως αὐτοῦ, τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ὑποκινεῖται εἰς τὴν ὑπερβάλλουσαν ἕλξιν τοῦ ἡλίου καὶ δέον καταπίπτοντα πρὸς τοῦτον, νὰ διέλθωσι πλησίον τῆς τροχίᾳς τῆς γῆς, ἥτις δύναται καθ' ὅδον νὰ τὰ σαρώσῃ. Εἶτα ὁ Ἄρης ἔχει ἐλατικὴν δυνάμιν πολὺ ἐλάσσονα τῆς γῆς καὶ τῆς Ἄφροδίτης, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἡ βαρύτερης εἶναι τὸ τρίτον μόνον ἢ εἰς τοὺς πλανήτας ἐκείνους (1 χιλιόγραμμον μεταφερόμενον εἰς τὸν Ἄρην θὰ κατετίβαζεν αὐτό· θι τὸν δείκτην ἐνὸς δυναμομέτρου μόνον εἰς

τά 374 γράμματα.) Δύναμις λοιπόν πολύ κατωτέρα θά ἦτον ἐπαρκῆς ὅπως ἐκσφενδονίσῃ ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἑλξέως αὐτοῦ μεταλλεύματα, τὰ ὅποια εἶτα θά ἠδύναντο νὰ φθάσωσι μέχρις ἡμῶν ὡς ἀερόλιθοι. Τὸ περιεργότερον δὲ θά ἦτον ἐὰν ὁ κόσμος τοῦ Ἄρεως εἶχε τὸν Ἐμπεδοκλῆν αὐτοῦ, ὅστις, καθ' ὃ λέγεται, κατέπεσε μόνος εἰς τὴν Αἴτναν· τότε ὁ γείτων αὐτὸς πλανήτης θά ἐδύνατο νὰ μᾶς στείλῃ ἂν ὄχι τὸ κρανίον, τοῦλάχιστον τὴν παντούφλαν τοῦ Ἐμπεδοκλέους του. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τυχὸν αἱ Αἴτναι, οἱ Βεζούβιοι καὶ αἱ Στρογγύλαι τοῦ Ἄρεως μᾶς ἐστῆλλον μείζονα τοιοῦτων ἀνθρωπίνων θυμάτων, θά ἠδυνάμεθα νὰ τὰ ἀναγνωρίσωμεν· ἡ ἀνατομία ἐκεῖ πρέπει νὰ ἦται διάφορος ἢ παρ' ἡμῖν. Δὲν θά ἦτο π. χ. οὐδὲν ἡ καταπληκτικὸν ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης ἐκεῖ ἦτον ἐρωδισαμένη μὲ πέτρους. Μόλα ταῦτα, οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦται τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ δυνάμενον νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, ὁποίας ἀποκαλύψει; δὲν θά ἔφερει εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐὰν ἔσριπτε πρὸ τῶν τεθαμβωμένων ὀφθαλμῶν μας οἰονδήποτε δείγμα τοῦ γείτονος αὐτοῦ κόσμου;

Ἰέρων τοῦ Ἄρεως, μεταξὺ τοῦ πλανήτου αὐτοῦ καὶ τοῦ Διὸς, κινουῦνται ἑκατοντάδες μικρῶν πλανητῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι εἶναι τοσοῦτον ἐλαφροί, ὥστε δὲν ἔχουσι σχεδὸν ἐλκτικὴν δύναμιν, οὕτως ὥστε ἄνθρωπος τοποθετημένος ἐπὶ ἐνὸς αὐτῶν καὶ ὠπλισμένος μὲ καλὴν σφενδόνην, θά ἠδύνατο νὰ ρίπτῃ λίθους, οἵτινες δὲν θά ἐπανεπίπτον πλεον πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ θά ἀπεμακρύνοντο διὰ πάντοτε. Ἐὰν οἱ μικροὶ αὐτοὶ πλανῆται ἔχωσιν ἠρξίστεια, τότε τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐξερρηγόμενα βλήματα θά ἐκφεύγωσι τῆς σφαίρας τῆς ἑλξέως αὐτῶν, εἶτα, ὑφιστάμενα τὴν ἑλξίν τοῦ ἡλίου, θά πλανηθῶσι πρὸς τοὺς χώρους, τοὺς ὁποίους ἡ γῆ διέρχεται κατὰ τὸν

ἐτήσιον αὐτῆς δρόμον, οὕτως ὥστε θά ἠδυνάμεθα εὐκόλως νὰ τὰ συλλέγωμεν.

Ἀλλὰ τὸ πολὺ πιθανώτερον εἶναι ὅτι οἱ οὐράνιοι αὐτοὶ μεσιῖται φθάνουσιν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ πολὺ μακρὰν· οὐχὶ ἀπὸ 96,000 λεύγας, ἐκ τῆς σελήνης· οὐχὶ ἀπὸ 40 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· οὐχὶ ἀπὸ 15 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸν Ἄρην· οὐχὶ ἀπὸ 100 ἑκατομμύρια ἀπὸ τοὺς μικροὺς πλανήτας· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, τῶν ὁποίων ὁ ἐγγύτερος ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 8 χιλιάδας δυσεκατομμυρίων λευγῶν.

Ἐκαστος ἀστὴρ εἶναι ἥλιος. Οἱ μεμακρυσμένοι αὐτοὶ ἥλιοι περιβάλλονται ὑπὸ φλογῶν ὅπως ὁ ἡμέτερος, καὶ εἶναι ὅπως καὶ αὐτὸς θέατρον τρομερῶν ἐπαναστάσεων. Ἐνίοτε εἰς τὸν ἥλιον παρατηροῦνται ἐκρηξίσεις ὑδρογόνου, αἵτινες φθάνουσιν εἰς ὕψος 80,000 λευγῶν καὶ τοῦτο μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε εἶναι δυνατόν αἱ οὕτως ἐκσφενδονίζόμεναι ὕλαι νὰ μὴν ἐπαναπίπτωσι πλεον ἐπὶ τοῦ ἡλίου. Εἰς τινὰς ἀερόλιθους εὐρέθη ἐγκεκλεισμένον ὑδρογόνον ὁμοιάζον οὕτω πρὸς μάρτυρα τοιαύτης καταγωγῆς.

Ἡ ταχύτης μετὰ τῆς ὁποίας φθάνουσι πρὸς ἡμᾶς αἱ βολίδες καὶ τὸ υπερβολικὸν σχῆμα τῶν τροχιῶν αὐτῶν, ἐνδεικνύουσιν ὅτι πολλὰ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. Ἐκεῖθεν δὲ ἔρχονται καὶ οἱ μεγάλοι κομήται. Ἀλλὰ ὑποπτεύει τις τὸν χρόνον τὸν ὁποῖον χρειάζεται ὅπως κομήτης τις ἢ ἀερόλιθος διανύσῃ τὸ ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου πλανήτου μέχρις ἡμῶν χάος; Τέσσαρα ἕως πέντε ἑκατομμύρια ἐτῶν. Τὰ νέα τὰ ὅποια μᾶς φέρουσι τὰ λείψανα ταῦτα, δὲν εἶναι ἐντελῶς νωπὰ.

Ἴσως δὲ εἶναι καὶ παλαιότερα ἀκόμη. Ἄν καὶ τὰ λείψανα ταῦτα δὲν εἶναι κολοσσαῖα καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὸν ὄγκον τὸν ὁποῖον μᾶς φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ ναυάγια κόσμων καταστραφέντων, διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ σύμπαντος πολλοὶ ἥλιοι ἐξ-

σβέσθησαν, πολλὰ γαῖαι κατοικημένα διεγράφησαν ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς, πολλὰ ἀνθρωπότητες περιεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ σκότους τοῦ τελευταίου αὐτῶν ὕπνου. Τί ἐγένοντο ὅλοι αὐτοὶ οἰπλανώμενοι τόφοι; Πλέουσιν ἐν αἰωνίᾳ νυκτὶ ἄνευ πλοηγοῦ καὶ ἄνευ σκοποῦ; Συγκροῦνται ἐνίοτε ἐν τοῖς κόλποις τῆς σκιάς ὡς φαντάσματα κωφὰ καὶ τυφλά; Ὁ χρόνος διέλυσε τοὺς ὑπερόγκους αὐτοὺς κόσμους, τὰ πτόματα ταῦτα τοῦ οὐρανοῦ, τοὺς σκελετοὺς αὐτοῦ τοῦ σύμπαντος καὶ διασπείρει τὴν ἄγονον αὐτῶν κόριν εἰς τὴν ἄδυσσον; Πρὸ ὀλίγου τὰ λείψανα ταῦτα μᾶς ὠμίλουν περὶ τοῦ ἀπείρου, νῦν δὲ, μάρτυρες χρόνων ἐξαφανισθέντων, μᾶς ὀμιλοῦσι περὶ τῆς αἰωνιότητος. Οὕτω καθίστανται εἰς ἡμᾶς πλέον ἀξιοσέβαστα καὶ ἱερά. Ἴδου διατὶ ἐν ἀρχῇ εἶπον ὅτι δὲν λαμβάνομεν ἄνευ συγκινήσεως ἰδικιτέρας εἰς τὰς χεῖράς μας τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταπεσόντας αὐτοὺς λίθους, καὶ ὅτι τοὺς ἐρωτῶμεν περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς καταγωγῆς των.

Αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας νῦν ἔχομεν περὶ τῆς φύσεως τῶν οὐρανίων αὐτῶν μεταλλευμάτων καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ σύμπαντος, ὀφείλονται ἰδίως εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐξόχου γάλλου γεωλόγου Δωδρέου, τοῦ νῦν διευθυντοῦ τῆς ἐθνικῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς. Διὰ τῶν μακρῶν καὶ ἐπιπόνων αὐτοῦ ἐργασιῶν κατώρθωσεν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη νὰ κάμῃ τὴν ἀνάλυσιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν οὐρανολίθων καὶ νὰ ἰδρῶσῃ οὕτω νέον κλάδον τῆς ἐπιστήμης, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν *ἀστρικὴν γεωλογία*.

Τὰ πολύτιμα αὐτὰ μεταλλεύματα διακρίνονται ἐκ τῶν εἰδικῶν αὐτῶν χαρακτήρων εἰς διαφόρους ομάδας· α.) τοὺς ὀλοσιδηρίτας, ἐντελῶς ἐκ σιδήρου· β.) τοὺς ὑποσιδηρίτας, δεικνύοντας μέρη πετρώδη διεσκορπισμένον

εἰς ζύμην μεταλλίνην· γ.) τοὺς σποραδοσιδηρίτας, συγκειμένους ἐκ ζύμης πετρώδους ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ σίδηρος εἶναι διεσκορπισμένος κατὰ κόκκους· δ.) τοὺς ἀσιδήρους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ποσὴ σιδήρου. Ἡ πυκνότης διαφέρει μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς τελευταίας ομάδας ἀπὸ 7 μέχρι 2. Οὐρανόλιθοι καταπεσόντες κατὰ διαφόρους ἐποχάς, εἰς διάφορα μέρη, μαρτυροῦσι διὰ τῆς αὐτότητος τῆς συνθέσεως αὐτῶν ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς. Ἄς προσθέσωμεν ἐν τέλει ὅτι ὁ κ. Δωδρέος συνήγαγεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς φυσικῆς ἱστορίας συλλογὴν ἐκ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου, περιλαμβανούσαν δείγματα 283 καταπτώσεων, τῶν ὁποίων τὸ ὕλικόν βάρος ἀνέρχεται εἰς 20⁶ χιλιόγραμμα. Εἶναι δ' αὐτὸ Μουσεῖον δώρων σταλέντων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὅποιον πάντες οἱ φίλοι τῆς ἐπιστήμης δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι. Ταχέως δ' ἡ ἀστρονομία, τῆς ὁποίας ἡ πρόοδος εἶναι θαυμασία, θά μᾶς προσφέρῃ δι' ἀπροόπτου τινὸς ἀνακαλύψεως μαροτυρίας ἀκόμη πλέον ἀμέσους τῶν ἔργων τῆς φύσεως ἐκ τῶν μεμακρυσμένων πελαγῶν καὶ τοῦ ἀγνώστου βίου, ὅστις ἀναπτύσσεται μὲ ἀπειρίαν ποικιλίας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν οὐρανίων γαιῶν. Τὸ φωτόφωνον σχεδὸν μᾶς παρέχει τὴν ἐλπίδα ὅτι προσεχῶς θά δυνηθῶμεν νὰ συνομιλήσωμεν μετὰ τῶν συναδέλφων μας τῆς Σελήνης ἢ τοῦ Ἄρεως.

Π.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἡλεκτρισμοῦ κίνδυνοι. — Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαζ' ἐξερράγη θέλλα ἐν Νέφ. Ὑόρμη. Αἴφνης δεσμὸς 30 ἠλεκτρικῶν συρμάτων τοῦ γραφείου τῆς Ἐταιρίας τῶν δυτικῶν τηλεγράφων, ἐξέπεμψεν φῶς ζωηρὸν καὶ ἀκτινοβόλον, συγχρόνως δὲ τὸ περιτύλιγμα αὐτῶν

τῆς γουταπέρας ἀνέδωκε φλόγας. Πάραυτα τὸ πῦρ ἐσβέσθη, ἀλλ' ἐφ' ἱκανὰς ὥρας ἐπῆλθε μεγάλη διατάραξις ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Τὸ γεγονός τοῦτο δεικνύει τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τοῦ νὰ λαμβάνεται πᾶσα προφύλαξις ὅπου τηλεγραφικὰ σύρματα ἀπολήγουν εἰς δωμάτια οἰκιῶν. Ἄλλως τε κίνδυνος ἐπίκειται ἐκ τῆς αἰφνιδίας αὐτῶν ἀναφλέξεως καὶ τῆς πυρπολήσεως αὐλαίων, ξυλείας ἢ ἄλλων εὐφλέκτων ἀντικειμένων, γειτνιαζόντων μὲ τὸ σύρμα. Ἡ ἀνάφλεξις δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ εἴτε ἐνεκα ἐνσκήψεως θυέλλης, εἴτε ἄλλης τινὸς αἰτίας.

Αἱ τηλεφωνικαὶ ἐταιρίαι εἰδοποιοῦσι τοὺς συνδρομητάς των ὅτι δὲν πρέπει νὰ ποιῶνται χρῆσιν τοῦ τηλεφώνου ὅταν βροντᾶ, ἀλλ' ἐπειδὴ τηλεφωνικαὶ τινες γραμμαὶ δυνατὸν νὰ ὦσι μήκιστα, εἶναι δύσκολον νὰ γινώσκῃ ὁ ποιούμενος χρῆσιν αὐτῶν ἢ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν συμβαίῃ ἀτμοσφαιρικὴ διατάραξις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον ὁ προσηλῶν τὸ οὖς εἰς τὸ τηλεφώνον, νὰ ὑποστῇ τιναχμὸν δυνάμενον νὰ ἐπενέγκῃ αὐτῷ τὸν θάνατον, ἢ τοῦλάχιστον ἐπικίνδυνα τραύματα.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγεται ὅτι αἱ ἐταιρίαι τῶν τηλεφώνων δεόν νὰ εὐρωσι μέσον ἀποσοβοῦν τὸν τοιοῦτον κίνδυνον, εἴτε ὑπογείως τοποθετοῦσαι τὰ σύρματα, εἴτε ἄλλο ἀλεξικίνδυνον ἐφευρίσκουσαι μέσον.

Τί προμηθεύεται ὁ ἄνθρωπος ἐκ γηραιῶ ἵππου. — Ἐν Παρισίοις, ὅταν ἵππος τις καταστῇ ἐνεκα γηρατειῶν ἄχρηστος, ἀγοράζει αὐτὸν ἐργαστάσιόν τι χημικῶν προϊόντων καὶ μεταβάλλει αὐτὸν εἰς πίθον Πανδώρας.

Ἐκ τῶν ποδῶν του κατασκευάζονται κτέναι διὰ κυρίας. Ἀφαιρεῖται εἶτα τὸ λίπος του. Τὰ καλλιτέρας ποιότητος δατὰ του, οἷον τὰ τῶν κνημῶν, πωλοῦνται εἰς τοὺς κατασκευαστὰς κομβίων, τὰ δὲ κατωτέρας ποιότη-

τος, οἷον τὰ τῶν μηρῶν, τῆς κεφαλῆς καὶ ἢ σπονδυλικῆ στήλης, χρησιμεύουσι πρὸς κατασκευὴν κόλλας. Ἡ κόνις αὐτῶν χρησιμεύει εἰς τὰ ἐργαστάσια τῆς σακχάρως, καὶ τίθεται καὶ εἰς ἄλλα προϊόντα, οἷον εἰς ὕδωρ περιέχον ἀνθρακοῦχον ἀμμωνίαν καὶ εἰς τὸ ἔλαιον τοῦ Δίππελ.

Τὸ κρέας τοῦ ἵππου διυλίζεται ἀκολούθως καὶ ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ ἀνθράξ, ὅστις, τιθέμενος εἰς ἐπαφὴν μὲ ἥλους καὶ ἄλλα τεμάχια σιδήρου, παράγει τὸ bleu di Prussia, μεταβάλλει τὸν σίδηρον εἰς χάλυθα καὶ ἀποτελεῖ τὸ Πρωσσικὸν ὄξυ, ὅπερ ἐστὶ τὸ φεβρώτερον δηλητήριον, ὅπερ ἢ χημεία δύναται νὰ κατασκευάσῃ.

Ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ οἱ γηράσκοντες ἵπποι. . . . ρίπτονται εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἀρχαιολογικὴ βόμβα. — Περίεργος ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις ἐγένετο ἄρτι ἐν Δουκίς γενομένων ἀνασκαφῶν παρὰ τὴν Πύλην τῆς Βαλκανισίης. Οἱ ἐργάται, οἵτινες ἔσκαπτον τάφρους, εὗρον βόμβαν 30 ἑκατοστῶν διαμέτρου, εἰς ἀρίστην κατάστασιν, μ' ὄλην τὴν διακοσιετῆ ἡλικίαν της. Ὑποτίθεται ὅτι ἐτοξεύθη ἀπὸ Σιν-λου-Νόμπλ κατὰ τὴν ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' γενομένην πολιορκίαν τῷ 1667.

Ἡ βόμβα περιεβάλλετο ὑπὸ σκωρίας 5 χιλιομέτρων πάχους. Ὄταν διετάχθησαν οἱ στρατιῶται ν' ἀνοίξωσιν αὐτήν, ὕδωρ καὶ πυρίτις ἀνάμικτα ἀνεπήδησαν ἐξ αὐτῆς εἰς ἐνὸς μέτρου ὕψος.

Τὰ ἀπὸ 200 ἐτῶν προσκολλώμενα εἰς τὴν βόμβαν ἀέρια, εὗρον ἐπὶ τέλους τρόπον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτήν.

Ἡ παράδοξος αὕτη βόμβα ἐστάλη εἰς τὸ μουσεῖον τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα παραπλήσια λείψανα ἐνδόξων πολιορκιῶν.

Ὁ Στρατηγὸς Οὐλάτιος ὡς ἀλιεύς. — Ἡ ἀλιεία, ὡς γνωστὸν, συχρότατα γενομέ-

νη ἀντικείμενον χλευασμοῦ, ἀνέρχεται εἰς μεγάλας τιμὰς. Ὁ στρατηγὸς Οὐλάτιος ὡς λέγει ἡ «Αὐστριακὴ Ἐφημερίς» ἦτον ἀκάματος ἀλιεύς. Ὅσάκις εὕρισκεν εὐκαιρίαν, ἀπήρχετο εἰς Λουξεμβούργον ὅπου εἶχεν ἀποκτήσει τὸ ἀλιευτικὸν δικαίωμα. Ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐκάθητο ἐκεῖ μονήρης καὶ ἠγκίστρειεν ἢ ἔροιπτε τὰ δίχτυά του. Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Tristing μέχρι τοῦ Ἁγίου Ροβέρτου ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἴδῃ ἀλιεύοντα. Τὴν διασκέδασιν ταύτην προτίμα πάσης ἄλλης, διότι, καθὼς συχνάκις ἔλεγεν, ἔδιδεν εἰς τὸ σῶμα ἀπόλυτον ἡσυχίαν, καὶ σύννοιαν εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτι μέγα πλεονέκτημα ἦτο καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας εἶναι τις ἡναγκασμένος νὰ μὴ ὀμιλῇ. Βεβαίως ἐνδιέτριβον αἱ σκέψεις του καὶ ἐνταῦθα περισσότερον ἐπὶ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ προβλημάτων ἢ ἐπὶ τοῦ ἀλιευτικοῦ του καλὰμου, διότι ὡς ἄπαξ εἶπε γελῶν: «Οἱ κάλλιστοι συλλογισμοὶ μοι ἐπέρχονται κατὰ τὴν ἄγραν».

Ὑδροστρόβιλος ἐν Βαλδιβίχ. — Τῇ 30 Ἀπριλίου, ὥρα 4 μ. μ. φοβερὰ θύελλα ἐξερράγη ἐν Βαλδιβίχ τῆς ἀνατολικῆς Χιλῆς· αἰφνης ἠκούσθη φορικτὸς θόρυβος, ὃν ἐπηκολούθησεν ἡ πτώσις χαλάζης, κόκκων μεγάλων, ὡσπερ καρῶν· συγχρόνως εἶδον οἱ ἄνθρωποι νέφος, οὕτως εἶπεῖν, ἀποσπώμενον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πίπτον ἐπὶ τῆς πόλεως. τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο παρήγαγεν ἐπὶ τοῦ βχθῆως καὶ μεγάλου ποταμαῦ μέγαν ὕδροστρόβιλον· οὗτος ἐκινεῖτο ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ κατέστρεψε κατὰ τὴν διάβασίν του διάφορα κτίρια· φθάσας εἰς τὴν πλατείαν, κατέρριψε τὸ θέατρον, τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰς οἰκίας, ὧν μένουσι νῦν μόνον ἐρείπια, ἐκριζώσας δὲ κατὰ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν του δένδρα, καὶ καταστρέψας πᾶν τὸ προστυχόν, ἔσχε δυστυχῶς καὶ ἀνθρώπινα θύματα· παιδίον κατεπλακώθη ὑπὸ πίπτοντος κω-

δανοστασίου, ἐπίσης ἐπληγώθησαν πάμπολλοι ὑπὸ τῶν καταρρέοντων οἰκοδομημάτων· ἐν τῷ σχολείῳ ἐφονεύθησαν δύο παιδιά μείναντα τελευταῖα, ἐνῶ τὰ λοιπὰ εἶχον ἐξέλθει. Εὐτύχημα ἦτον ὅτι αἱ πλεῖστα τῶν οἰκιῶν εἰσι ξύλινοι. Ἡ ζημία ἐν τούτοις ὑπερβαίνει τὰς 400,000 ταλλήρων.

Πτωματοφίγος Γαλιί. — Εἰς τὰ Παρισινὰ φύλλα τῆς 16 τ. μ. ἀναγινώσκουμεν: «Ἐν τῇ ὁδῷ de Charenton παρετήρησαν οἱ κάτοικοι τῆς ὑπ' ἀριθ. 40 οἰκίας ὅτι εἰς τῶν συγκατοίκων των, κατοικῶν δωμάτιον ἐν τῷ ὑπατώματι, δὲν ἐφάνη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Παρρητήρησαντες δὲ εὗρον τὴν θύραν τοῦ δωματίου τοῦ ἔσωθεν κλειδωμένην· ἐκάλεσαν ὄθεν τὴν Ἀστυνομίαν, ἥτις ἤνοιξεν αὐτήν· εἰσελθόντες ἐν τῷ δωματίῳ, εὗρον τὸ πτώμα τοῦ ἀνδρὸς κοσμάμενον ἀπὸ τῆς στέγης, μέγας δὲ μαῦρος γάτος εἶχεν ἀναρριχηθῆ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ εἶχε σχεδὸν καταφάγει ὀλόκληρον τὴν κεφαλὴν. Ἐπιστολὴ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐρεθεῖσα, ἀνέφερεν ἀτυχῆ ἔρωτα ὡς αἰτίαν τῆς αὐτοκτονίας».

Θίασος νάνων. — Εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας ἀφικνεῖται ὅσον οὐπω περίεργος θίασος ἐκ νάνων, τεσσαρῶν τὸ ὅλον, δύο ἀρρένων καὶ δύο θηλέων. Εἰς αὐτῶν, ὁ στρατηγὸς Μάτλ, ἀμερικανὸς, ἐγεννήθη τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1864 καὶ ζυγίζει ἐν ὄλῳ μετὰ τῶν ἐνδυμάτων, παρασῆμων καὶ πληθύος ὅλης δεκτυλίων, ψελλίων καὶ ἄλλων κοσμημάτων. . . . 4 χιλιογράμματα! Ὁ στρατηγὸς εἶναι καχεκτικός, ἀσθματικός, καὶ τὸ χρῶμα κίτρινος.

Ἡ σεριόλιτα Λουκία Ξαράτη εἶνε Μεξικανὴ, ζυγίζει 2 χιλιογράμματα καὶ εἶνε ὑψηλή. . . . 20 δακτύλους! εὐκίνητος καὶ λάλος, ἀλλὰ δυσειδεστάτη.

Οἱ ἕτεροι δύο νάνοι εἶνε ἀνδρόγυνοι· ὁ ἀνὴρ εἶνε 32 καὶ ἡ κυρία 26 δακτύλους ὑψηλή.

ΧΕΙΜΩΝΙΑΣΣΕ.

Πᾶνε πρὸ τὰ χειλιδόνια,
Πᾶνε πρὸ ἢ ἑξοχῆς.
Τώρα πάγοι, τώρα χιόνια,
Καὶ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς.

Τὸ φεγγάρι ψυχρωμένον
Καὶ μὲ ὄψι θλιθερῇ
Μέσ' ἑστὰ σύννεφα κρυμμένον
Δὲν γλυκαχρτινοβολεῖ.

Κι' ὄλα τ' ἄνθη μαραμμένα
Μὲ τὰ φύλλα τὰ ξερά
Σ' ἔρμους κάμπους σκορπισμένα,
Πρὸ δὲν χύνουν εὐωδία.

Τώρα κρύο, τώρα χιόνι,
Τώρα χιλιαὶ ἀστραπῆς!
Τώρα σύννεφο πλακῶνει,
Καὶ θεόπεμπτες βροντῆς.

Κ' ἐγὼ τώρα παρατάω
Τῆ γραφίδα 'πού βαστώ,
Κι' ἀστραπῆ 'σὰ μιὰ πετάω
Ποῦ φωτιὰ ν' ἀνάβῃ 'δίω.

Μὴ θυμῶνῃς λοιπόν, φῶς μου,
Ἄν τραγούδια δὲν λαλῶ.
Τέκνο εἶμαι κ' ἐγὼ κόσμου·
Ἄπ' τὸ κρόο μου σιωπῶ.

Τώρα κρύο, τώρα χιόνι.
Τώρα χιλιαὶ ἀστραπῆς!
Τώρα σύννεφο πλακῶνει
Καὶ θεόπεμπτες βροντῆς.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 16 Σεπτεμβρίου 1881.

ΑΔΕΞ. Κ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ.

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ.

Τῆ χαριέσσα δεσποινίδι * *

Τὸν ἔρωτά σου δὲν ζητῶ· τοὺς ὄρκους σου δὲν θέλω.
'Στὴ μάσκη ματαιότητά τὰ δάκρυά σου στελλῶ.
Αὐτὰ θεὸς νάβῃ μιὰ στιγμὴ ἀγέρῃ νὰ τὰ σβύσῃ,
Σκιὰ ἢ τίποτε σχεδὸν ἑστὸν τόπο τους, ν' ἀρίσῃ . . .
'Εγὼ τὸ μῖσός σου ζητῶ ἑστὰ στῆθιά σου ν' ἀνάβῃ,
Γιατὶ ἀπ' ὄλα μοναχὸ αὐτὸ ποτὲ δὲν παύει.

ΑΔΕΞ. Κ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ.

ΛΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ προηγ. φυλλαδίῳ αἰνίγματος
Θρόνος—Κρόνος—Ὀρος.

Λύσις τοῦ Γρίφου

* Ἡ οἰκονομία ψυχῆ τῶν αἰῶνων ἐστὶ.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Εἰς Θεοῦς ἀφιέρωθῃν κ' εἶμαι ἔτι ἱερός,
'Ἄλλ' ἐὰν τὴν κεφαλὴν μου χάσω, γίνομαι σκληρός.
Εἴτε κεφαλὴν πλὴν ἔχω, εἴτ' ἀκέφαλος, εἶμι,
Τρυφερός ποτὲ δὲν εἶμαι, ἐν οὐδεμιᾷ στιγμῇ.

ΓΡΙΦΟΣ

